

Latvijas Bankas nemonetārās politikas portfeļi: ar klimatu saistītās informācijas atklāšana

Saturs

1. Ievads	3
2. Pārvaldība	4
3. Stratēģija	5
3.1. Akcijas	5
3.1.1. Iesaiste	5
3.1.2. Ar klimatu saistīto risku mazināšana un tematisko ieguldījumu stratēģijas	6
3.1.3. Izņēmumi	6
3.1.4. Bioloģiskā daudzveidība un piesārņojums	6
3.1.5. Vide, sociālā atbildība un pārvaldība	6
3.2. Fiksēta ienākuma vērtspapīri	7
3.2.1. Attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	7
3.2.2. Globālais investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	7
3.2.3. Strukturētie finanšu instrumenti	7
4. Risku pārvaldība	8
5. Rādītāji un mērķi	9
5.1. Ar klimatu saistītās informācijas atklāšanas rezultāti 2025. gadā	10
5.2. Attīstīto tirgu akciju portfelis	12
5.3. Attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	14
Secinājumi	15
1. pielikums	16
2. pielikums	17
3. pielikums	18

1. Ievads

Klimata pārmaiņas apvienojumā ar pāreju uz klimatneitralitāti var izraisīt finanšu risku palielināšanos. Latvijas Banka apzinās, kā šāda dinamika ietekmē makroekonomisko vidi un finanšu stabilitāti, galarezultātā ietekmējot tās nemonetārās politikas ieguldījumu portfeļos (NPIP) ietilpstošo aktīvu riska profilu. Šo problēmu risināšanai Latvijas Bankas ar klimatu saistītā ieguldījumu pārvaldības stratēģija ir vērsta uz trim pamatmērķiem: ierobežot klimata riskus, mandāta ietvaros atbalstīt pāreju uz klimatneitralitāti un, daloties pieredzē, veicināt ar citām finanšu iestādēm, politikas veidotājiem un regulējuma struktūrām saskaņotu rīcību. Šajā ziņojumā ir sniegta ar klimatu saistītā finanšu informācija par Latvijas Bankas NPIP.

Latvijas Banka ir izstrādājusi [Ilgtspējības stratēģiju](#), kas definē bankas izpratni par ilgtspējību un izklāsta tās uzdevumus ilgtspējības principu integrēšanā, lai nodrošinātu Latvijas Bankas likumā noteikto uzdevumu veiksmīgu izpildi, t. sk. ārējo rezervju un citu finanšu ieguldījumu pārvaldīšanu. Ilgtspējības stratēģija pirmoreiz tika publicēta 2021. gada novembrī un pārskatīta 2023. gada jūnijā, lai atspoguļotu mainīgo vidi un palielinātu Latvijas Bankas centienus ilgtspējības sasniegšanā. Turklāt Latvijas Banka piedalās centrālo banku un uzraugu Finanšu sistēmas ekoloģizācijas tīkla (NGFS) darbā, kā arī atbalsta Eirosistēmas klimata politikas īstenošanu un aktīvi iesaistās tās veidošanā.

Latvijas Banka publicē ar klimatu saistītu informāciju par saviem NPIP saskaņā ar Eirosistēmas kopējo nostāju ar klimatu saistītās informācijas atklāšanā. Šis ir Latvijas Bankas ceturtais ziņojums. Informācijas sniegšanā ir ievēroti Finanšu stabilitātes padomes Klimata finanšu informācijas atklāšanas darba grupas (TCFD) ieteikumi un terminoloģija, un informācija ir strukturēta saskaņā ar šādām četrām TCFD kategorijām: "Pārvaldība", "Stratēģija", "Risku pārvaldība" un "Rādītāji un mērķi". Kategorijā "Rādītāji un mērķi" ievērotas Eirosistēmas kopējās informācijas atklāšanas prasības, kurās ņemtas vērā arī Oglekļa uzskaiti veicošo finanšu iestāžu partnerības (PCAF) un NGFS rekomendācijas. Šajā ziņojumā ir paplašināts rādītāju klāsts, un tajā papildus absolūtajiem rādītājiem iekļauti arī relatīvie 3. pakāpes siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju dati par emitentiem, kas nav valdības emitenti.

Latvijas Banka pakāpeniski paplašinājusi Ilgtspējības stratēģijas integrāciju vairākos NPIP un plāno šajā virzienā darbu turpināt. Latvijas Banka sniedz informāciju arī par 2025. gadā veiktajām pārmaiņām attīstīto tirgu akciju portfeli – tā vadlīnijās aktualizēti dabas resursu tēmas faktori. Ilgtspējības stratēģiju integrēšana notiek, neskarot citus ieguldījumu mērķus, kas ietverti Latvijas Bankas mandātā.

Laika gaitā ar ilgtspējību saistīto datu atklāšanas metodika tiks uzlabota, attiecīgi sekmējot Latvijas Bankas centienus mazināt tās ietekmi uz vidi un palielināt pārredzamību saistībā ar tās portfeļu pakļautību klimata riskiem un oglekļa pēdas nospiedumu.

2. Pārvaldība

Latvijas Banka atbalsta un ievēro Eirosistēmas kopējo nostāju attiecībā uz ilgtspējīgu ieguldījumu principiem saistībā ar klimata pārmaiņām. Ilgtspējība NPIP pārvaldībā tiek ņemta vērā līdztekus tradicionālajiem mērķiem: kapitāla saglabāšanai, likviditātei un ienākumu radīšanai vidējā termiņā.

Latvijas Banka īsteno visaptverošu pieeju ar klimatu saistītu jautājumu pārvaldībai, tos integrējot esošo pārvaldības un ieguldījumu pārvaldības struktūru ietvaros.

Latvijas Bankas padome atbild par to principu un mērķu apstiprināšanu, kuri ir saistīti ar ieguldījumiem NPIP, t. sk., ar klimatu un ilgtspējību saistītu mērķu apstiprināšanu, savukārt Latvijas Bankas investīciju komiteja un Tirgus operāciju pārvalde īsteno šos principus praksē, ziņojot Padomei reizi gadā.

Līdz šim Latvijas Banka ir piemērojusi ilgtspējības stratēģijas attīstīto tirgu akciju portfelim, attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelim un globālajam investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelim. Latvijas Banka ir apņēmusies izpētīt iespējas plašākai ilgtspējības mērķu integrēšanai NPIP pārvaldīšanā saskaņā ar Ilgtspējības stratēģiju.

Ilgtspējīgu finanšu un ar klimatu saistītu risku pārvaldība Latvijas Bankā nepārtraukti tiek pilnveidota. Gaidāms, ka laika gaitā uzlabosies ilgtspējības stratēģiju piemērošana, risku pārvaldības prakse un datu atklāšana, īpaši tādās jomās kā rādītāji, datu standarti, pieejamība un kvalitāte.

3. Stratēģija

Latvijas Bankas Ilgtspējības stratēģija ir pamats ilgtspējības principu integrēšanai NPIP pārvaldībā. Ņemot vērā Latvijas Bankas piesardzīgo pieeju, galvenos ieguldījumu mērķus un tās ieguldījumu portfelju pašreizējo sastāvu, ilgtspējības stratēģiju integrēšana tiek apsvērta katram ieguldījumu portfelim individuāli, ņemot vērā tā mērķus un ierobežojumus. Lai gan pašlaik Latvijas Banka nav noteikusi vienotu dekarbonizācijas mērķi attiecībā uz NPIP, ieguldījumu portfelju dekarbonizācija tiek īstenota, izmantojot pielāgošanas procesu. Nozīmīgs progress ilgtspējības integrēšanā panākams, tikai uzlabojot metodiku un nosakot stingrus datu standartus. Ņemot vērā Latvijas Bankas NPIP ieguldījumu struktūru, uzlabotu ar aktīviem nodrošinātu instrumentu datu pieejamība būtu nozīmīgs solis šajā virzienā. Tomēr tik ilgi, kamēr ilgtspējības un klimata datu kvalitāte joprojām būs neskaidra, plašas pārskatu sniegšanas prasības mazinās pievienoto vērtību. Līdz ar to, Latvijas Banka piešķir prioritāru nozīmi Eirosistēmas kopējām obligātajām informācijas atklāšanas prasībām.

3.1. Akcijas

Aktīvas atbildības uzņemšanās iespēju, datu pieejamības un pieejamo stratēģiju apvienojums padara akcijas par vispiemērotāko aktīvu kategoriju ilgtspējības stratēģijas īstenošanai. 2022. gadā attīstīto tirgu akciju portfelis kļuva par pirmo Latvijas Bankas portfeli, kuram piemērota ilgtspējības stratēģija. Piemērotie elementi ir šādi: ar klimatu saistīto risku mazināšana, tematiskie ieguldījumi, iesaiste, uz rīcību, produktiem un iesaisti balstīti izņēmumi un uz Parīzes nolīgumam pielāgotu etalonu (PAB) balstīti izņēmumi, bioloģiskā daudzveidība un vides piesārņojuma novēršana, kā arī ar vides, sociālās atbildības un pārvaldības (VSP) jautājumiem saistīta pārorientācija. Tie visi ir ilgtspējības integrēšanas veids.

2025. gada sākumā Latvijas Banka aktualizēja attīstīto valstu akciju portfeļa vadlīnijas, palielinot dabas resursu un piesārņojuma un atkritumu tēmas faktoru nozīmi.

3.1.1. Iesaiste

Latvijas Banka uzsver, ka jāēgpilnas pārmaiņas nevar panākt, tikai izslēdzot emitentus, kuri pašlaik neatbilst attiecīgajiem ilgtspējības kritērijiem, taču uzskata, ka ietekmi ilgākā termiņā var panākt ar aktīvu atbildības uzņemšanos. Attīstīto valstu akciju portfeli pārvalda ārējais aktīvu pārvaldītājs, kam Latvijas Banka ir uzticējusi iesaistes procesu. Latvijas Banka izvērtē pārvaldītāja spējas integrēt klimata stratēģijas un nodrošināt aktīvu iesaisti.

Ārējais pārvaldītājs darbojas kā aktīvs Latvijas Bankas aktīvu pārvaldītājs, rīkojoties saskaņā ar stingru iesaistes politiku. Šāda pieeja ļauj Latvijas Bankai izmantot savu akcionāra stāvokli uzņēmumos, lai ietekmētu korporatīvo lēmumu pieņemšanu saistībā ar klimata pārmaiņu riskiem un citiem ar VSP saistītiem faktoriem. Galvenie mērķi ir samazināt SEG emisijas un emitentu pakļautību klimata pārmaiņu riskam, kā arī veicināt ilgtspējību, vienlaikus attīstot labas pārvaldības praksi.

3.1.2. Ar klimatu saistīto risku mazināšana un tematisko ieguldījumu stratēģijas

Akciju portfeļa risku mazināšanas ietvars vērsts gan uz pārejas riskiem (politikas un tehnoloģiskas pārmaiņām), gan uz fiziskiem riskiem (klimata ietekmi).

Portfeļa optimizēšanas stratēģijas mazina klimata pārmaiņu risku šādā veidā:

- paātrinot pāreju uz klimatneitralitāti vēlākais līdz 2050. gadam;
- nodrošinot atbilstību Parīzes nolīgumā paredzētajām saistībām, par mērķi izvirzot oglekļietilpīguma samazināšanu par 50 % attiecībā pret etalonu vai pašdekarbonizāciju par 7 % gadā (balstoties uz 2019. gada līmeni), izvēloties to vērtību, kura katrā posmā ir zemāka;
- izmantojot ārējā pārvaldītāja ieguldījumu rīkus: klimata/ilgtspējības iespēju faktoru (*green opportunities factor*) un klimata pārejas faktoru (*glide path transition factor*).

3.1.3. Izņēmumi

Latvijas Bankas attīstīto tirgu akciju portfelim attiecībā uz emitentiem tiek piemēroti vairāki izslēgšanas veidi, lai nodrošinātu plašāku ilgtspējības mērķu klāstu. Tie ietver uz emitentu rīcību, produktiem, iesaisti un uz Parīzes nolīgumam pielāgoto etalonu (PAB) prasībām balstītus izņēmumus. Uz rīcību balstītie izņēmumi ir pieskaņoti Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Globālā līguma principiem. Uz produktiem balstītie izņēmumi attiecas uz neviennozīmīgi vērtējamu ieroču un tabakas ražotājiem saskaņā ar Globālo nozaru klasifikācijas standartu. Uz iesaisti balstītie izņēmumi tiek piemēroti struktūrām, kas atbilstoši ārējā pārvaldītāja tematiskās iesaistes programmai atzītas par tādām, kuru darbības rezultāti ir nepietiekami. Banka ierobežo arī ieguldījumus atsevišķās sabiedrībās (uz PAB un ieņēmumiem balstītajos izņēmumos), kuru apgrozījums pārsniedz šādas mērķrobežas:

• akmeņogļu ieguve	maksimums 1 %;
• nafta	maksimums 10 %;
• dabasgāze	maksimums 50 %;
• neefektīva elektroenerģijas ražošana	maksimums 50 %.

3.1.4. Bioloģiskā daudzveidība un piesārņojums

Latvijas Banka piemēro nobīdes stratēģiju, lai dotu priekšroku uzņēmumiem ar labāku bioloģiskās daudzveidības un atkritumu apsaimniekošanas praksi. Šī pārstrukturēšana notiek, palielinot ieguldījumu īpatsvaru uzņēmumos, kuri efektīvāk darbojas divās jomās: dabas resursi (vidējais svērtais ūdens pietiekamības, bioloģiskās daudzveidības, zemes izmantošanas, kā arī izejvielu ilgtspējīgas piegādes rādītājs) un piesārņojums un atkritumi (vidējais svērtais toksisko emisiju, iesaīņojuma materiāla un to radītā piesārņojuma un elektronisko atkritumu piesārņojuma rādītājs).

Stratēģijas bioloģiskās daudzveidības un piesārņojuma elementi 2024. gada beigās tika pārskatīti. 2025. gada februārī portfeli tika veiktas attiecīgas pārmaiņas: no 10 % līdz 15 % tika palielinātas dabas resursu un piesārņojuma un atkritumu tēmas faktoru nobīdes no neitrālā portfeļa.

3.1.5. Vide, sociālā atbildība un pārvaldība

Uzņēmumi netiek izslēgti no akciju portfeļa, balstoties tikai uz vājiem VSP rādītājiem. Lai uzsvērtu ne tikai vides, bet arī pārējo VSP faktoru – sociālās atbildības un pārvaldības – dimensiju nozīmi, Latvijas Banka izmanto VSP faktora nobīdes, uzlabojot portfeļa VSP rādītāju par 10 % attiecībā pret etalonu.

3.2. Fiksēta ienākuma vērtspapīri

3.2.1. Attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis

Attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis bija otrais portfelis, kam piemērota ilgtspējības stratēģija, mainot tā etalonu 2024. gadā. Saskaņā ar indeksa nodrošinātāja metodiku kvazisuverēniem emitentiem tiek piemēroti šādi izslēgšanas kritēriji: ANO Globālā līguma principu pārkāpumi vai iesaistīšanās tādās darbībās kā neviennozīmīgi vērtējamu ieroču, naftas smilšu, termālo ogļu un tabakas ražošana. Turklāt jaunajā portfeļa etalonā integrēta VSP metodika, kas veicina ieguldījumu nobīdes par labu suverēniem un kvazisuverēniem emitentiem ar augstākiem VSP reitingiem, balstoties uz to ilgtspējības rādītājiem. Vienlaikus tiek samazināts to emitentu īpatsvars, kuri neatbilst indeksa nodrošinātāja noteiktajiem VSP reitingu sliekšņiem, un/vai šādi emitenti tiek pilnībā izslēgti.

3.2.2. Globālais investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis

2024. gadā globālais investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis, kuru pārvalda ārējais aktīvu pārvaldnieks, tika pārstrukturēts, lai tas atbilstu ilgtspējīga finansējuma informācijas atklāšanas regulas (SFDR) 8. panta prasībām attiecībā pret finanšu produktiem. Lai gan portfeļa galvenais mērķis nav ilgtspējīgi ieguldījumi, ilgtspējības apsvērumi ir integrēti tā ieguldījumu procesā. Šīs pieejas ietvaros tiek ierobežota aktīvu daļa, kas tiek ieguldīta emitentos ar zemiem VSP rādītājiem, kuri noteikti, izmantojot ārējā pārvaldītāja izstrādāto VSP rādītāju metodiku un salīdzinot ar VSP datu aģentūru datiem. Kā 8. panta prasībām atbilstošs finanšu produkts tas pastāvīgi tiek izmantots ieguldījumu veikšanai uzņēmumos, kuri veicina ilgtspējīgu attīstību, ievēro labas pārvaldības principus un nodrošina pārredzamu informācijas atklāšanu. Šāda pieeja nodrošina, ka, lai gan ilgtspējība nav primārais mērķis, tai ir būtiska nozīme ieguldījumu lēmumu pieņemšanas procesā.

3.2.3. Strukturētie finanšu instrumenti

Būtiska daļa Latvijas Bankas NPIP tiek ieguldīta strukturētos instrumentos (ar aktīviem nodrošinātos vērtspapīros (*asset-backed securities*; ABS) un ar hipotēku nodrošinātos vērtspapīros (*mortgage-backed securities*; MBS)). MBS sniedz iespēju ieguldījumiem ar sociālu mērķi, jo MBS emitentu – valdības aģentūru *Fannie Mae*, *Freddie Mac* un īpaši *Ginnie Mae* – misija ir balstīta uz sociāliem principiem un to mērķis ir veicināt mājokļu pieejamību un valdības subsidētu līdzekļu plūsmu mājokļa kredītu ņēmējiem ar zemiem un vidējiem ienākumiem.

Tomēr, neraugoties uz to, ka VSP datu atklāšanas un iesaistes jomā panākts progress, jāveic turpmāki datu pārredzamības, kvalitātes, mērījumu sistēmu un saskaņotas informācijas atklāšanas prakses uzlabojumi, lai varētu izstrādāt jēgpilnas ilgtspējības stratēģijas strukturētiem finanšu instrumentiem. VSP faktoru integrēšana šādu parāda vērtspapīru stratēģijās rada atšķirīgus izaicinājumus salīdzinājumā ar akcijām vai tradicionālajām obligācijām. Viens no galvenajiem šķēršļiem ir ierobežotā piekļuve individuālu aizdevumu datiem, jo aizņēmēju datu aizsardzības noteikumi ierobežo ieguldītāju iespējas iegūt sociālos rādītājus (piemēram, aizņēmēju ienākumu līmeni vai mājokļu pieejamību) par konkrētiem aizdevumiem, no kuriem veidoti MBS vērtspapīri. Tas apgrūtina visaptverošu portfeļa VSP rādītāju analīzi.

Turpinās darbs, lai izstrādātu piemērotas ilgtspējības stratēģijas pārējiem NPIP. Panāktais progress tiek atspoguļots gadskārtējos pārskatos.

4. Risku pārvaldība

NPIP finanšu risku kategorijā ir iekļauti tirgus, kredīta un likviditātes riski. Papildus šiem riskiem NPIP ir pakļauti klimata pārmaiņu riskiem, kas ir gan fiziskie, gan pārejas posma riski. Lai identificētu un novērtētu šos riskus, Latvijas Banka izmanto TCFD sniegtās rekomendācijas (vēlāk tās tika integrētas Starptautiskās ilgtspējības standartu padomes (ISSB) rekomendācijās). Pārejas posma riski ir saistīti ar pāreju uz mazoglekļa tautsaimniecību, savukārt fiziskie riski – ar klimata pārmaiņu fizisko ietekmi. Eirosistēmas ietvaros Latvijas Banka izmanto klimata datu un klimata reitingu aģentūru pakalpojumus, lai papildinātu ieguldījumu pārvaldības procesu un sniegtu ar klimatu saistīto finanšu informāciju atbilstoši Eirosistēmas kopējai nostājai.

Latvijas Banka piemēro augšupējo (*bottom-up*) pieeju klimata risku novērtēšanai, integrējot tos finanšu risku pārvaldības ietvarā. Ar klimatu saistītie riski tiek uzskatīti par esošo finanšu risku kategoriju pastiprinātājiem, kas tiek uzraudzīti vispārējā riska pārvaldības procesā.

Latvijas Bankas riska pārvaldības pasākumi aptver klimata riskus, ciktāl tie jau atspoguļojas aktīvu cenās, akciju cenu svārstībās un kredītriska rādītājos, piemēram, kredītreitingu aģentūru piešķirtajos vērtējumos.

Latvijas Banka ņem vērā klimata riskus attiecībā uz valdības obligāciju turējumiem savos NPIP. Pārejas posma riski, kas pēc būtības ir ilgāka termiņa riski, ir atkarīgi no SEG emisijām un pārejas politikas, ko īsteno valdības un valsts iestādes. Turpretī fiziskie riski var ietekmēt finanšu aktīvu tirgus vērtību īstermiņā.

Latvijas Banka koncentrējas uz ārējo rezervju tradicionālajiem mērķiem – kapitāla saglabāšanu, likviditāti un atdevi. Pašlaik iespējas īstenot klimata risku pārvaldības pasākumus ir ierobežotas. Turklāt ilgtspējības stratēģijas tiek īstenotas, neaizēnojot citus Latvijas Bankas mandātā ietvertos ieguldījumu mērķus. Tomēr piesardzīgais riska pārvaldības ietvars iekļauj arī ar klimatu saistīto risku pārvaldību, jo šo risku īstenošanās var ietekmēt kredīta un tirgus faktorus un līdz ar to radīt finanšu zaudējumus.

Ņemot vērā pašreizējo Latvijas Bankas aktīvu izvietojumu, ar klimatu saistītajiem riskiem īstermiņā un vidējā termiņā ir neliela ietekme uz finanšu riskiem. Tomēr gaidāms, ka šie riski ilgtermiņā palielināsies.

Uzlabojoties datu tvērumam un kvalitātei, portfeļu pakļautības klimata riskiem uzraudzība un ziņošana tiek pakāpeniski uzlabota un paplašināta. Šis darbs tiek izvērtēts reizi gadā.

5. Rādītāji un mērķi

Šajā iedaļā sniegts apkopojums par Latvijas Bankas NPIP klimata rādītājiem un mērķiem Eirosistēmas vienotās ar klimatu saistītās informācijas atklāšanas ietvaros. Tā satur vienotus datu rādītājus un kopīgus datu avotus, kuri sniedz gan retrospektīvu, gan uz nākotni vērstu informāciju par emitentiem. Rādītāju aprēķini veikti saskaņā ar TCFD ieteikumiem un sagatavoti par NPIP attiecīgā gada beigās. Dati sniegti par pēdējiem trim kalendārajiem gadiem. Četri galvenie rādītāji, kas veido pamatu Eirosistēmas kopējai informācijas atklāšanai par NPIP, ir: vidējais svērtais oglekļietilpīgums (WACI), oglekļietilpīgums, kopējās absolūtās SEG emisijas un oglekļa pēdas nospiedums. Katram rādītājam un aktīvu klasei pēc nepieciešamības ir norādīta datu pieejamība procentos.

Valdības obligāciju rādītāji aprēķināti, pamatojoties uz divām emisiju iedaļes metodēm: 1) emisijas valsts fiziskajās robežās (ražošanas emisijas) un 2) emisijas, kas saistītas ar iekšzemes patēriņu (patēriņa emisijas). Saskaņā ar jaunākajām PCAF rekomendācijām finanšu sektoram pārskatā vairs netiek iekļautas emisijas, kas saistītas ar valsts iestāžu un valdības izdevumiem (valdības emisijas). Ražošanas emisijas tiek norādītas, iekļaujot un izslēdzot zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM) ietekmi. Par ražošanas emisijām ziņo pašas valstis, savukārt visas pārējās emisijas modelē klimata datu piegādātāji. Abas emisiju iedaļes metodes ir savstarpēji papildinošas un nodrošina maksimālu caurredzamības pakāpi. Tomēr metodiku atšķirību rezultātā valsts obligāciju un pārējo obligāciju emisiju aprēķini nav salīdzināmi un tāpēc tie tiek uzrādīti atsevišķi.

Rādītāji par starptautiskajiem, aģentūru un korporatīvajiem emitentiem ir balstīti uz to 1. pakāpes un 2. pakāpes SEG emisijām. Atbilstoši PCAF norādījumiem 3. pakāpes SEG emisijas tiek uzskaitītas atsevišķi, jo pagaidām 3. pakāpes SEG emisiju datu kvalitāte un salīdzināmība ir ierobežota. Šogad pārskats ir paplašināts, un papildus absolūtajiem rādītājiem tajā iekļauti arī relatīvie 3. pakāpes SEG emisiju dati par emitentiem, kas nav valdības emitenti. Tas ir būtisks sasniegums, jo 3. pakāpes emisijas veido lielāko īpatsvaru uzņēmumu kopējās SEG emisijās. 1., 2. un 3. pakāpes SEG emisiju datus sniedz paši emitenti vai arī tos modelē datu sniedzēji. Priekšroka tiek dota pašu emitentu sniegtajiem datiem, kad vien tādi ir pieejami. Galvenie kvalitātes un uzticamības aspekti, kas saistīti ar 3. pakāpes SEG emisiju datiem, ir šādi: 1) būtiska aplēšu nenoteiktība, 2) dažādu datu sniedzēju atšķirīgas aplēses un 3) metodikas jautājumi. Tādējādi rādītāji, kas balstīti uz 3. pakāpes SEG emisijām, tiek sniegti atsevišķi.

Kad vien iespējams, rādītāju aprēķināšanai ir izmantoti emisiju un finanšu dati, kas atbilst atsaucēs gadam. Tomēr atsaucēs gadu neatbilstība attiecībā uz nesenākajiem pārskata periodiem rodas tāpēc, ka emisiju dati parasti ir pieejami novēloti. Šis datu ierobežojums ir visredzamākais to pašu emisiju datu piemērošanā pārējiem emitentu vērtspapīriem 2024. un 2025. gadā un valdības emitentu vērtspapīriem no 2023. gada līdz 2025. gadam. Rezultātā vienīgās pārmaiņas, kuras var novērot, ir radušās NPIP sastāva un vērtspapīru tirgus vērtību pārmaiņu rezultātā. Tās rada mākslīgu stabilitātes izjūtu attiecībā uz NPIP ar klimatu saistītajiem parametriem.

Nākamajos ziņojumos Latvijas Banka retrospektīvi pārskatīs rādītājus, kuros vērtspapīru vērtībām piemērotas iepriekšējo gadu SEG emisijas. Šie atjauninājumi tiks veikti, tiklīdz kļūs pieejami attiecīgie dati. Ievērojot šo pieeju, šajā ziņojumā ir sniegti atjaunināti rādītāji par uzņēmumu sektora aktīviem 2023. un 2024. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējā ziņojumā ietvertajiem rādītājiem.

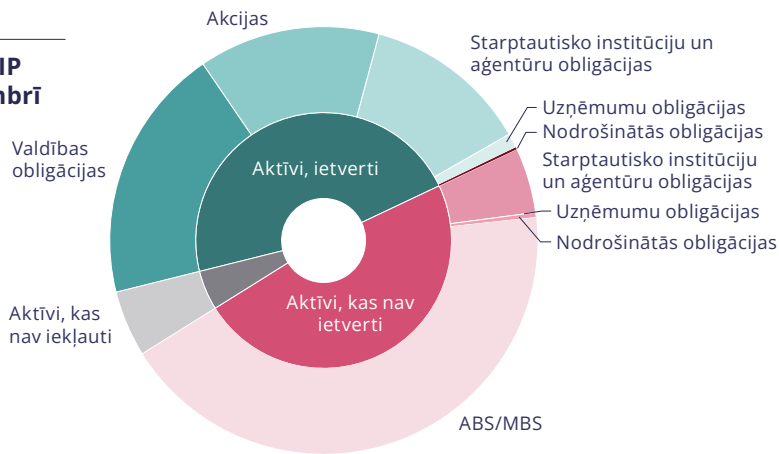
Latvijas Banka kā Eirosistēmas dalībiece cenšas nodrošināt tās pārvaldīto NPIP atbilstību rīcības plānam, kurš atbalsta Parīzes nolīguma mērķus un ES klimatneitralitātes mērķus saskaņā ar Eiropas Klimata aktu.

5.1. Ar klimatu saistītās informācijas atklāšanas rezultāti 2025. gadā

Turpmāk sniegtie aprēķini aptver 91 % no kopējās NPIP tirgus vērtības gada beigās. Tomēr zelts, naudas līdzekļi, negatīvās vērtspapīru pozīcijas, atvasinātie finanšu instrumenti un naudas ekvivalenti klimata datu analīzē nav iekļauti, jo tie pašlaik nav saderīgi ar šādu analīzi. Aprēķinu veikšanas laikā nebija pieejami SEG emisiju dati par ABS/MBS un daļu no starptautisko institūciju, aģentūru un uzņēmumu obligācijām. Tādējādi kopējais to aktīvu seguma rādītājs, par kuriem var veikt klimata datu analīzi, ir 45 %.

1. attēls

Klimata datu analīzes tvērums, NPIP tirgus vērtība 2025. gada 31. decembrī

Detalizētu aktīvu izvietojuma metožu, normalizēšanas un attiecināšanas faktoru aprakstu sk. 1. pielikumā.

Nozīmīgākā ietekme uz klimatu ir ieguldījumiem valdības un uzņēmumu vērtspapīros (uzņēmumu obligācijas un akcijas) (sk. 1. tabulu).

1. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji, NPIP 2025. gadā

	Valdības obligācijas		
	Uz ražošanu balstītās emisijas		Uz patēriņu balstītās emisijas
	izņ. ZIZIMM	iesk. ZIZIMM	
Portfeļa lielums (milj. eiro)	1 304		
Kopējās absolūtās SEG emisijas (1. un 2. pakāpe, tCO ₂ e)	228 640	210 999	247 400
<i>datu pieejamība</i>	100 %	100 %	100 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP (iedzīvotāju skaits vai izdevumi))	171	158	10
<i>datu pieejamība</i>	100 %	100 %	100 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	171	158	185
<i>datu pieejamība</i>	100 %	100 %	100 %
Oglekļietilpīgums	171	158	9
<i>datu pieejamība</i>	100 %	100 %	100 %

		Emitenti, kas nav valdības emitenti					Emitenti, kas nav valdības emitenti, kopā
		Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas	Uzņēmumu obligācijas	Nodrošinātās obligācijas	Akcijas	ABS/ MBS	
Portfeļa lielums (milj. eiro)		1 020	131	9	825	2 722	4 707
Kopējās absolūtās SEG emisijas (tCO ₂ e)	1. un 2. pakāpe datu pieejamība	51 69 %	9 726 86 %	1 100 %	15 235 100 %	0 0 %	25 013 35 %
	3. pakāpe datu pieejamība	83 106 69 %	61 597 89 %	2 324 100 %	324 702 100 %	0 0 %	471 728 35 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP (iedzīvotāju skaits vai izdevumi))	1. un 2. pakāpe datu pieejamība	0.3 70 %	223 86 %	1 100 %	61 100 %	0 0 %	45 35 %
	3. pakāpe datu pieejamība	1 555 70 %	1 485 89 %	1 593 100 %	1 135 100 %	0 0 %	1 343 35 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	1. un 2. pakāpe datu pieejamība	0.07 69 %	86 86 %	0.1 100 %	18 100 %	0 0 %	15 35 %
	3. pakāpe datu pieejamība	119 69 %	525 89 %	244 100 %	394 100 %	0 0 %	285 35 %
Oglekļietilpīgums	1. un 2. pakāpe datu pieejamība	0.4 69 %	340 86 %	1 100 %	57 100 %	0 0 %	57 35 %
	3. pakāpe datu pieejamība	598 69 %	2 338 89 %	1 627 100 %	1 216 100 %	0 0 %	1 087 35 %

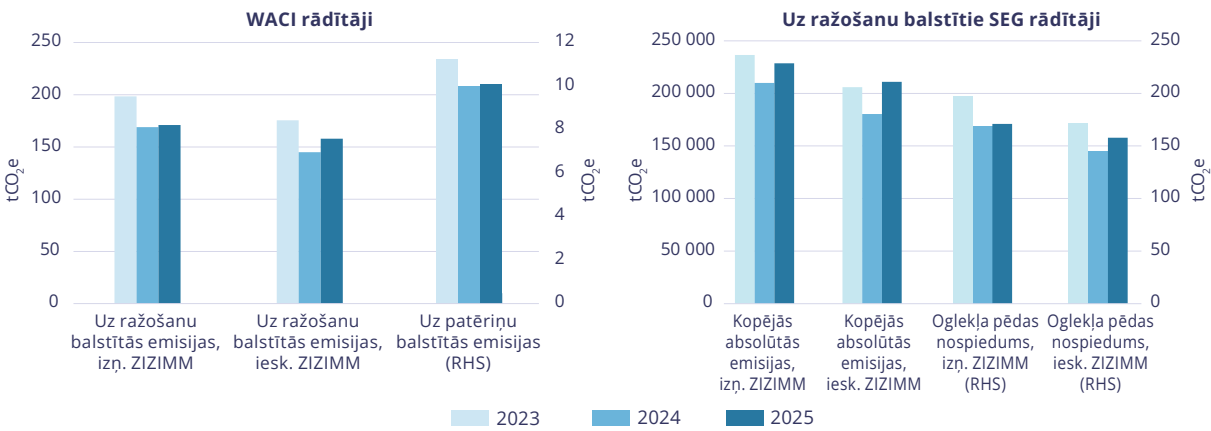
Avoti: Latvijas Banka, *Institutional Shareholder Services* (ISS; iesniegti vai aprēķināti dati), Pasaules Banka un emitentu finanšu pārskati. Latvijas Bankas aprēķini.

Piezīmes. Pašvaldību emitenti tiek uzskatīti par valdības sektora emitentiem. Procenti zem rādītājiem atspoguļo datu pieejamību, kas aprēķināta kā procentuālā daļa no ieguldījumiem (t. i., ieguldījumu tirgus vērtība/portfeļa tirgus vērtība), par kuru ir pieejami visi nepieciešamie dati (t. i., dati par SEG emisijām un finanšu dati). SEG emisiju datiem ir 1–3 gadu nobīde, tāpēc 2025. gada rādītāji atspoguļo 2024. gada uzņēmumu emisijas un 2023. un 2022. gada valdības emisijas. IKP, iedzīvotāju skaita, galapatēriņa izdevumu, ieņēmumu un EVIC dati ir par 2024. gadu. Parādītais portfeļa lielums tiek aprēķināts, izmantojot attiecīgā ieguldījuma tirgus vērtību neatkarīgi no ieguldījumam piemērotajiem uzskaites principiem. Rādītāji tiek aprēķināti, izmantojot akciju tirgus vērtību un obligāciju nominālvērtību. WACI, oglekļa pēdas nospiedums un oglekļietilpīgums atsevišķām aktīvu klasēm tiek atspoguļoti individuāli.

Pēdējos trijos gados WACI un SEG emisiju rādītāju dinamika uzrāda pakāpeniskus uzlabojumus (sk. 2. attēlu), tomēr, tā kā līdz šā ziņojuma sagatavošanas brīdim klimata dati par 2024. un 2025. gadu nebija pieejami, skaitļi par šiem gadiem atspoguļo tikai portfeļa sastāva un vērtspapīru tirgus vērtības pārmaiņas.

2. attēls

Pamatrādītāju attīstība attiecībā uz ieguldījumiem valdības obligācijās

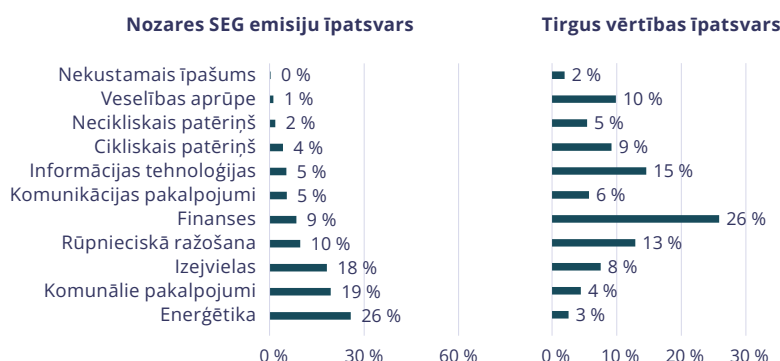
Avoti: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati), Pasaules Banka. Latvijas Bankas aprēķini.

Piezīmes. Paredzams, ka klimata dati par 2024. un 2025. gadu nākamajos ziņojumos tiks pārskatīti, ņemot vērā atjauninātos klimata datus. Izmantotas vērtspapīru vērtības gada beigās.

Uzņēmumu sektorā (gan obligāciju, gan akciju emitenti) komunālo pakalpojumu, enerģētikas un izejvielu nozares veido 63 % no kopējām oglekļa emisijām, bet tikai 15 % no to attiecīgās tirgus vērtības (sk. 3. attēlu). Tas izskaidrojams ar šo nozaru augsto oglekļietilpīgumu.

3. attēls

Uzņēmumu ieguldījumu (uzņēmumu obligāciju un akciju) sadalījums pa nozarēm

Avoti: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati) un emitentu finanšu pārskati. Latvijas Bankas aprēķini, kas balstīti uz emitentu 1. un 2. pakāpes emisijām.

2025. gada beigās zaļo obligāciju īpatsvars fiksēta ienākuma ieguldījumos bija 1.9 %, savukārt ilgtspējības, ar ilgtspējību saistīto un sociālo obligāciju īpatsvars – 3.0 %.

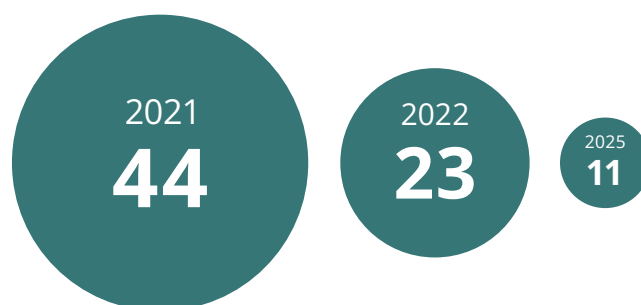
Kā aprakstīts 3. sadaļā, ņemot vērā Latvijas Bankas piesardzīgo un apdomīgo pieeju, kā arī tās galvenos ieguldījumu mērķus, ilgtspējības stratēģiju iekļaušana NPIP tiek izvērtēta katram ieguldījumu portfelim atsevišķi. Patlaban nav noteikti dekarbonizācijas mērķi, kas aptvertu visus NPIP. Tiek pieņemts, ka valdības obligāciju dekarbonizācija notiks atbilstoši tam, kā attiecīgo valstu valdības izpildīs savu apņemšanos ievērot Parīzes nolīguma prasības. Starptautisko institūciju un aģentūru vērtspapīri atspoguļos to attiecīgo emitentu dekarbonizācijas gaitu. Savukārt attīstīto tirgu akciju portfelis ir strukturēts tā, lai sasniegtu klimatneitralitāti vēlākais līdz 2050. gadam. Kā aprakstīts 3.2.1. iedaļā, attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis ir strukturēts tā, lai uzlabotu tā VSP rādītājus, savukārt globālais investīciju klases fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis ir pārstrukturēts tā, lai nodrošinātu atbilstību SFDR 8. pantā noteiktajām prasībām attiecībā pret finanšu produktiem.

5.2. Attīstīto tirgu akciju portfelis

Kā aprakstīts 3.1. sadaļā, attīstīto tirgu akciju portfeļa pāreja tika veikta 2022. gada decembrī, nodrošinot portfeļa atbilstību Parīzes nolīguma noteikumiem. Tādējādi portfeļa oglekļa pēdas nospiedums atbilstoši stratēģijai samazinājās par 47 %. Līdz 2025. gada beigām portfeļa kopējais oglekļa pēdas nospieduma samazinājums kopš ilgtspējības stratēģijas īstenošanas ir 75 %.

4. attēls

Attīstīto tirgu akciju portfeļa oglekļa pēdas nospieduma dinamika (tCO₂e uz ieguldīto 1 milj. eiro)

Avoti: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati) un emitentu finanšu pārskati. Latvijas Bankas aprēķini, kas balstīti uz emitentu 1. un 2. pakāpes emisijām.

Piezīme. Rādītāji ir noapaļoti; pārmaiņas ir aprēķinātas, izmantojot precīzus skaitļus.

Tā kā portfelim tiek piemērota īpaša ilgtspējības stratēģija, 2. tabulā ir sniegti detalizētāki dati nekā rādītāji, kuri aprēķināti par visiem ieguldījumiem, un tie ietver portfeļa ilgtspējības vadlīnijās noteiktos rādītājus un faktorus, kā arī 2025. gadā veiktās vadlīniju korekcijas attiecībā uz dabas resursu un piesārņojuma un atkritumu tēmu faktoru mērķiem. Datus un aprēķinus, kas norādīti 2. tabulā, nodrošinājis ārējais pārvaldītājs.

2. tabula

Attīstīto tirgu akciju portfelis

Klimata un ilgtspējības rādītāji	Mērķa novirzes no etalona	Novirze no etalona pēc pēdējās līdzsvarošanas pārskata gadā
1. pakāpes SEG emisiju oglekļietilpīgums, balstoties uz komercsabiedrību ieņēmumiem (<i>Carbon Intensity Scope</i> (turpmāk – CIS) 1; <i>revenue based</i>)	-50 %	-70 %
2. pakāpes SEG emisiju oglekļietilpīgums, balstoties uz komercsabiedrību ieņēmumiem (<i>CIS 2; revenue based</i>)	-20 %	-24 %
3. pakāpes SEG emisiju oglekļietilpīgums, balstoties uz komercsabiedrību ieņēmumiem (<i>CIS 3, revenue based</i>)	-10 %	-11 %
1. un 2. pakāpes SEG emisiju un atsevišķu 3. pakāpes SEG emisiju oglekļietilpīgums (<i>CIS 1, CIS 2, and selected CIS 3</i>) (balstoties uz komercsabiedrību EVIC) ^	-50 %	-57 %
Dekarbonizācijas mērķis (atsauces rādītājs – 1. un 2. pakāpes SEG emisiju un atsevišķu 3. pakāpes SEG emisiju oglekļietilpīgums (<i>CIS 1, CIS 2, and selected CIS 3</i>) (balstoties uz komercsabiedrību EVIC)), attiecībā pret 2019. bāzes gadu^	-7 % gadā	N/A
Fosilā kurināmā rezervju faktors (<i>Fossil Fuel Reserves Factor</i>)	-30 %	-100 %
Zaļo iespēju faktors (<i>Green Opportunities Factor</i>)	+15 %	+17 %
Vienmērīgās pārejas faktors (<i>Glide Path Transition Factor (forward looking factor)</i>)	+20 %	+22 %
Ārējā pārvaldītāja VSP svērtais kritērijs (<i>ESG consensus score</i>)	+10 %	+10 %
Dabas resursu tematika: ūdens pietiekamības, bioloģiskās daudzveidības, zemes izmantošanas un izejvielu ilgtspējīgas piegādes novērtējums (<i>Natural Capital Theme Score (Water Stress Key Issue Score, Biodiversity & Land Use Key Issue Score, Raw Material Sourcing Key Issue Score)</i>)	+15 %	+17 %
Piesārņojuma un atkritumu tematika: toksisku emisiju, iesaiņojuma materiāla un to radītā piesārņojuma un elektronisko preču piesārņojuma novērtējums (<i>Pollution and Waste Theme Score (Toxic Emissions & Waste Key Issue Score, Packaging Material & Waste Key Issue Score, Electronic Waste Key Issue Score)</i>)	+15 %	+28 %

Avoti: Latvijas Bankas akciju portfeļa ārējais pārvaldītājs, *MSCI ESG Research*, *Trucost*, *Thomson Reuters*, MSCI. Stāvoklis pēc pēdējās līdzsvarošanas pārskata gadā, 2026. gada 20. februārī.

Piezīme. Rādītāji ir noapaļoti līdz vienam ciparam aiz komata; novirzes ir aprēķinātas, izmantojot precīzus skaitļus.

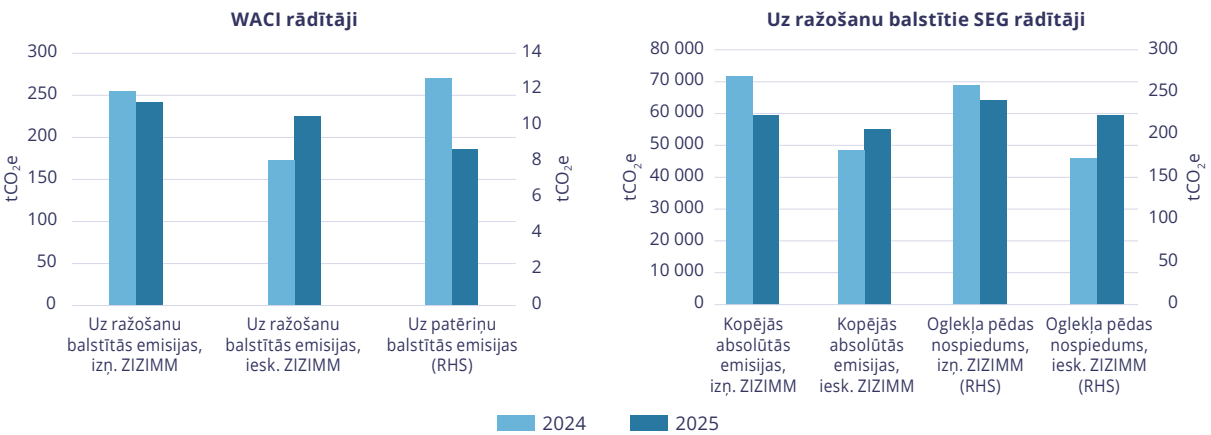
^Tiek piemērots stingrākais noteikums starp oglekļietilpīguma novirzes mērķi un dekarbonizācijas mērķi 7 % gadā – ja -50 % novirze no etalona ir lielāka nekā novirze, ko rada dekarbonizācijas mērķis 7 % gadā attiecībā pret bāzes gadu, tiek piemērota 50 % novirze.

5.3. Attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis

Kā aprakstīts šā ziņojuma 3.2.1. iedaļā, 2024. gada aprīlī attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelim tika piemērota ilgtspējības stratēģija, un tā rezultātā gan WACI, gan oglekļa pēdas nospiedums ir acīmredzami samazinājies (sk. 5. attēlu un 3. tabulu). Kopējās absolūtās emisijas ir palielinājušās, ilgtspējības stratēģijas īstenošanas rezultātā pieaugot valdības obligāciju īpatsvaram.

5. attēls

Galveno rādītāju dinamika attiecībā uz ieguldījumiem valdības obligācijās attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli pēc pārejas

Avoti: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati), Pasaules Banka. Latvijas Bankas aprēķini.

3. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji attiecībā uz emitentiem, kas nav valdības emitenti, attīstības tirgu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli pirms un pēc pārejas

		Emitenti, kas nav valdības emitenti		
		2023	2024	2025
Kopējās absolūtās SEG emisijas (tCO ₂ e)	1. un 2. pakāpe datu pieejamība	24 555 48 %	6 504 50 %	9 162 62 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP (iedzīvotāju skaits vai izdevumi))	1. un 2. pakāpe datu pieejamība	860 62 %	181 56 %	289 67 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	1. un 2. pakāpe datu pieejamība	591 48 %	251 50 %	229 62 %

Avoti: Latvijas Banka, ISS (iesniegti vai aprēķināti dati) un emitentu finanšu pārskati. Latvijas Bankas aprēķini.

Pirms pārmaiņām portfeļa VSP rādītājs bija 46. 2024. gada beigās tas sasniedza 51 (pieaugums par 11 %).

6. attēls

Attīstības tirgu parāda vērtspapīru portfeļa VSP rādītāju dinamika

Avots: VSP rādītājs saskaņā ar etalona indeksa metodiku.

Secinājumi

Latvijas Banka savu ar klimatu saistītās informācijas atklāšanas ziņojumu ir sagatavojusi, lai nodrošinātu attiecīgo rādītāju pārredzamību. Latvijas Banka atzīst, ka ir liela neskaidrība par to, kad un cik lielā mērā ar klimatu saistītie riski varētu īstenoties, un kāda būs to ietekme uz ieguldījumu portfeļiem. Vienlaikus, attīstoties ar klimatu saistītās informācijas atklāšanas metodikai, uzlabosies arī informācijas atklāšanas ziņojumu kvalitāte. ES ilgtermiņa stratēģijas 2050. gadam mērķis ir panākt ES klimatneitralitāti līdz 2050. gadam. Tas atbilst Parīzes nolīguma mērķim noturēt globālās temperatūras pieaugumu būtiski zem 2 °C un tiekties to ierobežot līdz 1.5 °C. Atbalstot ES klimata stratēģijas un Parīzes nolīgumu, Latvijas Banka plāno turpināt ar klimatu saistīto risku pārvaldības sistēmas uzlabošanu, īpaši ņemot vērā šīs jomas strauji mainīgo raksturu datu pieejamības un kvalitātes, paraugprakses un regulējuma ziņā.

1. pielikums

SEG emisiju iedales metodes, normalizēšanas un attiecināšanas faktori

1. tabula

SEG emisiju iedale

Emitenta veids	Faktors	Piezīmes	Vienība
Uzņēmumi	1., 2. un 3. pakāpes SEG emisijas	1. pakāpe ietver tiešās SEG emisijas, kuru rašanās avotus kontrolē organizācija vai tie pieder organizācijai (piemēram, emisijas, kas saistītas ar degvielas sadedzināšanu apkures katlos, krāsnīs, transportlīdzekļos). 2. pakāpe ietver netiešās SEG emisijas, kas saistītas ar elektroenerģijas, tvaika, siltuma vai dzesēšanas enerģijas iegādi. 3. pakāpes emisijas ir visas netiešās emisijas (kuras nav 2. pakāpes emisijas) ziņotāja uzņēmuma vērtību ķēdē, t. sk. augšposma un lejasposma emisijas.	tCO ₂ e
Starptautiskās institūcijas un aģentūras			
Valdības	Uz ražošanu balstītas emisijas	Iekšzemē saražotās emisijas valsts fiziskajās robežās, ietverot iekšzemes patēriņu un eksportu. Šī definīcija atbilst teritoriālo emisiju pieejai, kas Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencijā par klimata pārmaiņām (<i>United Nations Framework Convention on Climate Change</i>) izmantota attiecībā uz gadskārtējiem valsts pārskatiem. Ražošanas emisijas tiek norādītas, iekļaujot un izslēdzot ZIZIMM ietekmi, jo oglekļa dioksīda uzkrāšanās ātrumu atmosfērā ietekmē gan veģetācijas, gan augsnes pārmaiņas sauszemes ekosistēmās.	
	Uz patēriņu balstītas emisijas	Ar iekšzemes pieprasījumu saistītās emisijas, ņemot vērā tirdzniecības ietekmi. Šis rādītājs sniedz plašāku priekšstatu par valsts emisijām un risina oglekļa emisiju pārvirzes problēmu, kas rodas, transportējot saražotās preces uz valstīm, kurās preces vēlāk tiek patērētas.	
	Valdības emisijas	Centrālās valdības tiešās emisijas (piemēram, no ēkām, transportlīdzekļiem) un netiešās emisijas (piemēram, emisijas, kas saistītas ar enerģijas patēriņu, kā arī izdevumi, subsīdijas un ieguldījumi).	

2. tabula

SEG emisiju normalizēšana

Emitenta veids	Faktors	Piezīmes	Vienība
Uzņēmumi	Ieņēmumi	Kopējā ienākumu summa, kas gūta, pārdodot preces un pakalpojumus, kuri saistīti ar uzņēmuma pamatdarbību. Komerciālos ieņēmumus var dēvēt arī par pārdošanas apjomu vai apgrozījumu.	milj. eiro
Starptautiskās institūcijas un aģentūras			
Valdības	Ražošana: IKP pēc pirktspējas paritātes (PPP)	IKP ir visu rezidentu ražotāju bruto pievienotās vērtības summa, kurai pieskaita visus produktu nodokļus un no kuras atņem subsīdijas, kas nav iekļautas produktu vērtībā. Pirktspējas paritātes (PPP) konversijas faktors ir telpisks cenu deflators un valūtas konvertētājs, kas novērš valstu cenu līmeņu atšķirību ietekmi.	milj. eiro
	Patēriņš: iedzīvotāju skaits	Kopējais iedzīvotāju skaits valstī.	iedzīvotāju skaits
	Valdība: galapatēriņa izdevumi	Vispārējos valdības galapatēriņa izdevumos (iepriekš vispārējais valdības patēriņš) ietilpst visi valdības kārtējie izdevumi par preču un pakalpojumu iegādi (ieskaitot atlīdzību darbiniekiem). Tas ietver arī lielāko daļu izdevumu valsts aizsardzībai un drošībai, bet neietver valdības militāros izdevumus, kas ir daļa no valdības kapitāla veidošanas.	milj. eiro

3. tabula

SEG emisiju attiecināšana

Aktīvu klase	Faktors	Piezīmes	Vienība
Valdības obligācijas	IKP pēc PPP	Sk. "IKP pēc PPP" aprakstu 2. tabulā "SEG emisiju normalizēšana".	eiro
Akcijas	EVIC	Parasto akciju tirgus kapitalizācijas fiskālā gada beigās, priekšrocību akciju tirgus kapitalizācijas fiskālā gada beigās un kopējā parāda un mazākuma līdzdalības uzskaites vērtību summa.	
Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas			
Uzņēmumu obligācijas			
Nodrošinātās obligācijas			

2. pielikums

Definīcijas

WACI mēra portfeļa ekspozīciju pret oglekļietilpīgiem emitentiem un ir izteikts tonnās CO₂ ekvivalenta (tCO₂e) uz 1 milj. eiro ieņēmumiem.¹ Katra emitenta oglekļietilpīgums tiek aprēķināts, tā SEG emisijas normalizējot ar kādu ekonomiskās aktivitātes rādītāju. Valdības un pašvaldību obligācijām aprēķins sastāv no trim rādītājiem: pirmkārt, iekšzemes kopprodukts, izteikts pēc pirktspējas paritātes (IKP pēc PPP), uz ražošanu balstītām emisijām, otrkārt, iedzīvotāju skaits uz patēriņu balstītām emisijām un, treškārt, kopējie patēriņa izdevumi valdības emisijām. Pārējiem finanšu instrumentiem aprēķini veikti, balstoties uz ieņēmumiem. Portfeļa WACI tiek aprēķināts, katra emitenta oglekļietilpīgumu sverot ar tā īpatsvaru portfelī. WACI ir Eirosistēmas ar klimatu saistītās finanšu informācijas galvenais elements. Augsta datu pieejamība, datu normalizēšana un plaši izplatītā rādītāja izmantošana finanšu nozarē nodrošina salīdzināmību starp portfeļiem un laika gaitā. WACI nodrošina "ārēju skatījumu" (t. i., finanšu aspektu), ar kura palīdzību tiek novērtēta ar klimatu saistīto pārejas risku ietekme uz portfeļi.

$$WACI = \sum_n^i \left(\frac{\text{vērtspapīra vērtība}_i}{\text{portfeļa pašreizējā vērtība}} \right) \times \left(\frac{\text{emitenta SEG emisijas}_i}{\text{emitenta ieņēmumi vai IKP pēc PPP, iedzīvotāju skaits, galapatēriņa izdevumi}_i} \right)$$

Kopējo absolūto SEG emisiju rādītājs nosaka ar portfeli saistītās emisijas, kas izteiktas tonnās CO₂ ekvivalenta. SEG emisijas tiek svērtas atbilstoši investora ieguldījumam emitenta kopējā kapitāla struktūrā (uzņēmuma vērtība, ieskaitot naudas līdzekļus (EVIC), vai IKP pēc PPP) un summētas, lai noteiktu portfeļa kopējās absolūtās SEG emisijas. Uz šo rādītāju tiek balstīts cits saistītais normalizētais rādītājs – oglekļa pēdas nospiedums. Tas nodrošina "iekšējo skatījumu" (t. i., vides aspektu), ar kura palīdzību tiek novērtēta portfeļa ietekme uz vidi.

$$\text{Kopējās absolūtās SEG emisijas} = \sum_n^i \left(\frac{\text{vērtspapīra vērtība}_i}{\text{EVIC vai IKP pēc PPP}_i} \times \text{emitenta SEG emisijas}_i \right)$$

Tā kā tas nav normalizēts rādītājs, salīdzināmība starp portfeļiem un laika gaitā ir ierobežota un portfeļa lielums ir galvenais rādītāju ietekmējošais faktors. Lai novērstu šo trūkumu un sniegtu holistisku skatījumu uz portfeļa emisijām, ir svarīgi atklāt papildu informāciju – oglekļa pēdas nospiedumu.

Oglekļa pēdas nospiedums ir normalizēts portfeļa kopējo absolūto SEG emisiju rādītājs, kur par normalizācijas faktoru tiek izmantota portfeļa tirgus vērtība un kurš izteikts tonnās CO₂ ekvivalenta uz ieguldīto 1 milj. eiro. Tādējādi tas ļauj salīdzināt dažāda lieluma portfeļus noteiktos laika periodos.

$$\text{Oglekļa pēdas nospiedums} = \frac{\sum_n^i \left(\frac{\text{vērtspapīra vērtība}_i}{\text{EVIC vai IKP pēc PPP}_i} \right) \times \text{emitenta SEG emisijas}_i}{\text{portfeļa pašreizējā vērtība}}$$

Papildus Eirosistēmas informācijas atklāšanas sistēmas elementiem Latvijas Banka publicē oglekļietilpīguma rādītāju, ko definē šādi:

$$\text{Oglekļietilpīgums} = \frac{\sum_n^i \left(\frac{\text{vērtspapīra vērtība}_i}{\text{EVIC vai IKP pēc PPP}_i} \right) \times \text{emitenta oglekļa emisijas}_i}{\sum_n^i \left(\frac{\text{vērtspapīra vērtība}_i}{\text{EVIC vai IKP pēc PPP}_i} \times \text{emitenta ieņēmumi, IKP pēc PPP vai iedzīvotāju skaits}_i \right)}$$

¹ Oglekļa dioksīda ekvivalents (jeb CO₂ ekvivalents) ir rādītājs, ko izmanto, lai salīdzinātu dažādu SEG emisijas, citu gāzu daudzumus konvertējot uz ekvivalento oglekļa dioksīda daudzumu ar tādu pašu globālās sasilšanas potenciālu (GWP). Plašāku informāciju sk. [Eurostat](#).

3. pielikums

Ar klimatu saistītie rādītāji 2023.–2025. gadā

1. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji, NPIP 2023. gadā

	Valdības obligācijas			Emitenti, kas nav valdības emitenti					Emitenti, kas nav valdības emitenti, kopā
	Uz ražošanu balstītās emisijas		Uz patēriņu balstītās emisijas	Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas	Uzņēmumu obligācijas	Nodrošinātās obligācijas	Akcijas	ABS/ MBS	
	izņ. ZIZIMM	iesk. ZIZIMM							
Portfeļa lielums (milj. eiro)	1 179			998	116	11	666	2 424	4 215
Kopējās absolūtās SEG emisijas (1. un 2. pakāpe, tCO ₂ e)	236 521	205 963	260 242	11	41 921	2	18 390	0	60 324
<i>datu pieejamība</i>	98 %	100 %	100 %	61 %	60 %	85 %	100 %	0 %	32 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP (iedzīvotāju skaits vai izdevumi))	198	175	11	0	580	1	74	0	69
<i>data availability</i>	100 %	100 %	100 %	70 %	74 %	100 %	100 %	0 %	35 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	197	172	213	0	566	0	28	0	44
<i>datu pieejamība</i>	98 %	98 %	100 %	61 %	60 %	85 %	100 %	0 %	32 %
Oglekļietilpīgums	194	169	9	0	751	1	72	0	172
<i>datu pieejamība</i>	100 %	100 %	100 %	61 %	60 %	85 %	100 %	0 %	32 %

2. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji emitentiem, kas nav valdības emitenti, NPIP 2024. gadā, ietverot 3. pakāpes emisijas

		Emitenti, kas nav valdības emitenti					Emitenti, kas nav valdības emitenti, kopā
		Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas	Uzņēmumu obligācijas	Nodrošinātās obligācijas	Akcijas	ABS/MBS	
Portfeļa lielums (milj. eiro)		1 075	91	12	844	2 632	4 654
Kopējās absolūtās SEG emisijas (tCO ₂ e)	1. un 2. pakāpe	29	5 247	1	15 758	0	21 036
	<i>datu pieejamība</i>	44 %	47 %	61 %	100 %	0 %	31 %
	3. pakāpe	52 056	37 456	1 558	416 683	0	608 341
	<i>datu pieejamība</i>	44 %	47 %	14 %	61 %	0 %	39 %
WACI (tCO ₂ e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP (iedzīvotāju skaits vai izdevumi))	1. un 2. pakāpe	0.2	252	1	50	0	38
	<i>datu pieejamība</i>	46 %	47 %	61 %	100 %	0 %	31 %
	3. pakāpe	1 549	1 837	1 220	1 194	0	1 203
	<i>datu pieejamība</i>	46 %	47 %	61 %	100 %	0 %	39 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO ₂ e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	1. un 2. pakāpe	0.06	119	0.2	17	0	14
	<i>datu pieejamība</i>	44 %	47 %	61 %	100 %	0 %	31 %
	3. pakāpe	108	847	210	440	0	321
	<i>datu pieejamība</i>	44 %	47 %	61 %	100 %	0 %	39 %
Oglekļietilpīgums	1. un 2. pakāpe	0.3	295	1	46	0	47
	<i>datu pieejamība</i>	44 %	47 %	61 %	100 %	0 %	31 %
	3. pakāpe	622	2 105	1 306	1 226	0	1 326
	<i>datu pieejamība</i>	44 %	47 %	61 %	100 %	0 %	39 %

3. tabula

Ar klimatu saistītie rādītāji emitentiem, kas nav valdības emitenti, NPIP 2025. gadā, ietverot 3. pakāpes emisijas

		Emitenti, kas nav valdības emitenti					Emitenti, kas nav valdības emitenti, kopā
		Starptautisko institūciju un aģentūru obligācijas	Uzņēmumu obligācijas	Nodrošinātās obligācijas	Akcijas	ABS/MBS	
Portfeļa lielums (milj. eiro)		1 020	131	9	825	2 722	4 707
Kopējās absolūtās SEG emisijas (tCO₂e)	1. un 2. pakāpe	51	9 726	1	15 235	0	25 013
	<i>datu pieejamība</i>	69 %	86 %	100 %	100 %	0 %	35 %
	3. pakāpe	83 106	61 597	2 324	324 702	0	471 728
	<i>datu pieejamība</i>	69 %	89 %	100 %	100 %	0 %	35 %
WACI (tCO₂e/ieņēmumi milj. eiro vai IKP pēc PPP (iedzīvotāju skaits vai izdevumi))	1. un 2. pakāpe	0.3	223	1	61	0	45
	<i>datu pieejamība</i>	70 %	86 %	100 %	100 %	0 %	35 %
	3. pakāpe	1 555	1 485	1 593	1 135	0	1 343
	<i>datu pieejamība</i>	70 %	89 %	100 %	100 %	0 %	35 %
Oglekļa pēdas nospiedums (tCO₂e uz ieguldīto 1 milj. eiro)	1. un 2. pakāpe	0.07	86	0.1	18	0	15
	<i>datu pieejamība</i>	69 %	86 %	100 %	100 %	0 %	35 %
	3. pakāpe	119	525	244	394	0	285
	<i>datu pieejamība</i>	69 %	89 %	100 %	100 %	0 %	35 %
Oglekļietilpīgums	1. un 2. pakāpe	0.4	340	1	57	0	57
	<i>datu pieejamība</i>	69 %	86 %	100 %	100 %	0 %	35 %
	3. pakāpe	598	2 338	1 627	1 216	0	1 087
	<i>datu pieejamība</i>	69 %	89 %	100 %	100 %	0 %	35 %